

Εἶδομεν πῶς ὁ Θεόδωρος Λάσκαρις, ἐκχωρήσας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἀλώσεως καὶ καταφυγὼν εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, κατάρθωσε, τῇ συμπράξει τῶν περιστοιχισάντων αὐτὸν μεγιστάνων, νὰ ἀνυψώσῃ ἐν Νικαίᾳ τὴν σημαίαν τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν αὐτοκρατορίας καὶ νὰ συγκροτήσῃ περὶ τὴν πόλιν ταύτην νέον αὐτοῦ ὀρμητήριον, τὸ ὁποῖον ἔκτασιν μὲν δὲν εἶχε μεγάλην ἀλλ' ἦτο σφόδρα εἰς τοὺς νέους κατακτητὰς ἐπικίνδυνον, καθ' ὃ πλησιέστατον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐν τούτοις, ἂν καὶ ὁ Θεόδωρος Λάσκαρις καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος καὶ οἱ ἄλλοι περὶ αὐτοὺς ἄρχοντες ἦσαν ἄνδρες γενναῖοι, οὐδέποτε ὅμως ἠδυνήθησαν νὰ νικήσωσιν ἐκ τοῦ συστάδην τοὺς Φράγκους, τὸ μὲν διότι δὲν ἐφρόντισαν νὰ ὀργανώσωσι προσηκόντως τὸν στρατὸν, τὸ δὲ διότι πολλάκις ἐν οὐ δέοντι ἐρριψοκινδύνευσαν. Ἦτο δὲ ἐν γένει ὁ Λάσκαρις δξύτατος τὸν χαρακτῆρα, ὅπως ἀπεδείχθη μάλιστα ὅτε ἐμονομάχησε πρὸς τὸν σουλτάνον τοῦ Ἰκονίου καὶ ὅτε ἀρειδῶς εἶπας ἑαυτὸν ἐν τῷ μέσῳ τῶν Τουρκομάνων συνελήφθη αἰχμάλωτος. Ἄλλ' ὁπωσδήποτε ὁ ἰδρυτὴς τῆς ἐν Νικαίᾳ αὐτοκρατορίας ὠφελήθη ἐπιτηδεῖως πρῶτον μὲν ἀπὸ τὴν ἐν Θράκῃ ἐπανάστασιν καὶ ἔπειτα ἀπὸ τοὺς περισπασμοὺς οὓς ἐπροξένησαν εἰς τὸν Ἑρρῖκον οἱ Λομβαρδοὶ μεγιστᾶνες τῆς Θεσσαλονίκης, ἵνα

Σφραγίς Θεοδώρου Λασκάρως. (Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος. Ἐπιγραφή «ΑΓΙΕ ΘΕΟΔΩΡΕ ΑΘΛΗΤΑ ΣΚΕΠΟΙΣ ΘΕΟΔΩΡΟΝ ΛΑΣΚΑΡΙΝ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ»).

οὐ μόνον ἀναχαιτίσῃ πᾶσαν πρόοδον τῶν φραγκικῶν ὄπλων ἐν Ἀσίᾳ ἀλλὰ καὶ εἰς ἐλάχιστά τινα μέρη περιστείλῃ τὰς ἐπέκεινα τοῦ Βοσπόρου κτήσεις αὐτῶν. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως περὶ τὰ ἔσχατα ὁ Λάσκαρις ἠναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ εἰς τοὺς Τούρκους οὐκ ὀλίγας τῶν πόλεων αὐτοῦ καὶ συζευχθεὶς μὲν εἰς τρίτον γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ Πέτρου Κουρτεναίου Μαρίαν, παερειλθὼν δὲ εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν Ροβέρτον ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ δώσῃ τούτῳ σύζυγον τὴν ἰδίαν θυγατέρα Εὐδοξίαν καὶ ὡς προῖκα ἀξιόλογόν τι τμῆμα ἀσιάτιδος χώρας, ἦτο ὅλως διόλου διατεθειμένος νὰ διαγῇ ἐν εἰρήνῃ πρὸς τὸν νέον τῶν Φράγκων κυρίαρχην, ὅτε αἴφνης ἀπεβίωσε τῷ 1222 ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας, διότι δὲν ἦτο ἔτι οὔτε πενηκοντούτης. Τινὲς λέγουσιν ὅτι εἶχε νιὸν ἀνήλικον ὀνόματι Κωνσταντῖνον· ἄλλοι δὲν ἀναφέρουσι νιὸν αὐτοῦ· ὁ δὲ Νικηφόρος Γρηγορᾶς ρητῶς λέγει «ἄρην γὰρ ἦν αὐτῷ παῖς οὐδεὶς». Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι κατέλιπε τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν Ἰωάννην Βατάτζην, ὅστις εἶχε συζευχθῆ τὴν θυγατέρα του Εἰρήνην μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρώτου αὐτῆς συζύγου Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου· ὁ δὲ Βατάτζης, ὢν πολὺ μᾶλλον περιεσκεμμένος καὶ εὐσταθὴς ἢ ὁ προκατόχος, ἐμελλε νὰ καταφέρῃ πληγὰς καιρίας εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει φραγκικὸν κράτος. Ἴδου μετὰ πόσης ἀκριβείας καὶ λεπτότητος σῶμα ἀντιπαραθέτει ὁ Νικηφόρος Γρηγορᾶς τοὺς χαρακτῆρας τῶν δύο πρώτων ἐν Νικαίᾳ αὐτοκρατόρων· «Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις, δξύς μὲν ἦν τὴν ὀρμὴν καὶ ἀνυπόστατος καὶ πλείστας μὲν προκεκινδύνευκε μάχας, πλείστας δ' ἀνῶρθωσε πόλεις καλλίσταις οἰκοδομαῖς καὶ πολλοῖς ἀναλώμασιν, ἀνασοβῶν καὶ ἀναχαιτίζων διὰ τούτων τὴν τῶν Λατίνων ὀρμὴν. Ἄλλ' ἐκιβδήλευεν αὐτήν, ἄωρίᾳ πολλάκις εἰς τὰ πράγματα χρώμενος. Ὁ δὲ γαμβρὸς καὶ διάδοχος Ἰωάννης ὁ Δούκας, σύνεσιν πλουτῶν φυσικὴν καὶ τρόπων εὐστάθειαν καὶ βεβηκὸς ἦθος, κάλλιστα τὴν ἀρχὴν διήθυνε καὶ ἐκόσμει· καὶ τοῖς τε Ρωμαίων πράγμασι καὶ στρατεύμασι πλείστην ἐν βραχεὶ τὴν ἐπίδοσιν ἔδεδώκει κατὰ τὸ ἑκατέρους ἀνάλογον, μήτε πρὸ βουλῆς ἐργαζόμενος οὐδέν, μήτε

